

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА**

ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

В.о. ректора

проф. В.П. КРАВЕЦЬ

27 березня 2025 року

ПРОГРАМА

**додаткового вступного випробування до аспірантури
для здобуття ступеня доктора філософії
зі спеціальності І 10 Соціальна робота та консультування**

Тернопіль -2025

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма додаткового вступного випробування розроблена для вступників, які бажають здобути ступінь доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні зі спеціальності І10 «Соціальна робота та консультування» за освітньо-науковою програмою «Соціальна робота», але не здобували раніше означеної спеціальності за першим (бакалаврським) чи другим (магістерським) рівнями вищої освіти.

Завдання іспиту спрямовані на визначення у вступників рівня: знань матеріалу, наукової термінології, сучасних теорій та методів соціальної роботи; вмінь здійснювати самостійний аналіз соціальних проблем у суспільстві, громаді чи конкретного клієнта; здатності та готовності застосовувати теоретичні знання на практиці.

Володіння основними засадами соціальної роботи охоплює:

- ✓ сформованість знань про зміст, завдання та принципи соціальної роботи як науки та практичної діяльності;
- ✓ застосування теоретичних знань в практичній діяльності;
- ✓ наявність умінь налагоджувати гармонійні стосунки з різними категоріями клієнтів на основі поваги до людини як найвищої цінності;
- ✓ наявність наукового світогляду;
- ✓ сформованість емоційно-ціннісного ставлення до себе, інших людей, загальнолюдських духовних цінностей.

Завдання рівноцінні за ступенем складності.

II. ФОРМА ПРОВЕДЕННЯ

Форма проведення: усний іспит. Абітурієнт обирає один із запропонованих екзаменаційних білетів, у якому передбачено три питання. Відповіді на питання абітурієнти дають в усній формі.

III. ПЕРЕЛІК ЗАПИТАНЬ

1. Зміст соціальної роботи.
2. Психолого-педагогічні та етичні засади соціальної роботи.
3. Правові основи соціальної роботи в Україні.
4. Соціальне благополуччя. Складові соціального благополуччя.
5. Соціальна безпека. Умови соціальної безпеки.
6. Соціальна відповідальність. Чинники формування соціальної відповідальності.
7. Соціальна згуртованість як інтегральна основа практики соціальної роботи.
8. Соціалізація особистості. Несприятливі умови соціалізації.
9. Складні життєві обставини. Види складних життєвих обставин.
10. Групи ризику та вразливі групи. Клієнти соціальної роботи.
11. Професійні ролі та функції соціального працівника.
12. Типова технологія соціальної роботи.
13. Загальна характеристика форм соціальної роботи.
14. Загальна характеристика методів соціальної роботи.
15. Ресурси соціальної роботи.

16. Умови ефективності соціальної роботи.
17. Критерії ефективності соціальної роботи.
18. Напрями соціальної роботи.
19. Види соціальної роботи.
20. Рівні соціальної роботи.
21. Соціальна робота з сім'єю.
22. Соціальна робота з дітьми та молоддю.
23. Соціальна робота з людьми похилого віку.
24. Соціальна робота з особами з інвалідністю.
25. Соціальна робота з сиротами.
26. Соціальна робота з мігрантами (у т.ч. – з вимушено переміщеними особами).
27. Соціальна робота з військовослужбовцями (ветеранами) та їх родинами.
28. Соціальна робота у громаді.
29. Закордонний досвід соціальної роботи.
30. Перспективи розвитку соціальної роботи в Україні.

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка «**Зараховано**» виставляється тоді, коли абітурієнт показує, що він твердо засвоїв програмний матеріал, грамотно й по суті його викладає. При цьому абітурієнт самостійно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу; уміє співставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача; у відповідях на питання абітурієнт допускає неprincipові помилки, що сам здатен виправити під керівництвом викладача, вміє застосовувати вивчений матеріал для рішення стандартних задач, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень.

Оцінку «**Незараховано**» абітурієнт отримує, якщо він володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що у сукупності становлять менш 2/3 об'єму програмного матеріалу, визначення основних понять дисципліни дає формально, без розуміння змісту, викладає їх уривчастими реченнями, виявляє здатність викласти думку лише на елементарному рівні; відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою викладача виконує елементарні завдання; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.

V. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Актуальні питання соціальної роботи : навч. посіб. / О.М. Денисюк та ін. ; ред. кол.: О.В. Епель, Т.Л. Лях, І.В. Силантьєва. Ужгород: РІК-У, 2023. 420с.
URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/47338/1/O_%20Epel_T_Liakh_I_Silantieva_APSR_FPSRSO_KSPSR.pdf.pdf

2. Астремська І. В. Прикладні методики та основи супервізії в соціальній роботі : навчальний посібник. Миколаїв : Вид. 396 с. URL: <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/54/1/Астремська%20І.%20В.%20Прикладні%20методики%20та%20основи%20супервізії%20в%20соціальній%20роботі.pdf>
3. Борисова Ю. В. Посібник до вивчення дисципліни «Теорія соціальної роботи». Д.: РВВ ДНУ, 2015. 24 с. URL: http://repository.dnu.dp.ua:1100/upload/b184da8b87c3ebfa9d6e11401ab56dd3 Metodichka_z_teoriyi_s.r SR-12.PDF
4. Закон України «Про соціальні послуги» / Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
5. Іванова І. Методи соціальної роботи (на основі Державних стандартів соціальних послуг). К.: Університет «Україна», 2018. 302 с. URL: <https://www.yakaboo.ua/ua/metodi-social-noi-roboti-na-osnovi-derzhavnih-standartiv-social-nih-poslug.html>
6. Іванова І. Соціальна робота з людьми похилого віку: навч. посіб. К.: Університет «Україна», 2023. 220 с. URL: https://uu.edu.ua/upload/Nauka/naukovi_vydannia/ivanova_i_b_socialna_robota_z_ludmi_pohilogo_viku.pdf
7. Іващенко К. В., Коцур І. В. Технології соціальної роботи за місцем проживання: навч. посібник. Умань : ФОП Жовтий О.О., 2015. 101 с. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/4895/3/Tekhnolohiyi%20sotsial%27noyi%20roboty%20za%20mistsem%20prozhyvannya%202016.pdf>
8. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. І.Д. Зверєвої. К., Сімферополь : Універсум, 2012. 536 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/3491/1/I_ZVEREVA_O_BEZPALKO_G_PETROCHKO_T_ZHURAVEL_N_ZIMOVETST_LYAKH_EDFSS_KSP%26SR_IL.PDF
9. Капська А. Й., Завацька Л. М., Грищенко С. В. Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах: навчальний посібник. К.: Видавничий Дім «Слово», 2011. 248с. URL: <https://epub.chnpu.edu.ua/jspui/handle/123456789/3595>
10. Колбіна Л. А. Менеджмент соціальної роботи : навч. посіб. Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2017. 406 с. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/636/1/Колбіна%20Менеджмент%20соц.роб.pdf>
11. Коляда Н., Левченко Н. Технології соціальної роботи : Навчальний посібник. Умань: «ВІЗАВІ», 2018. 337 с. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/13235/3/TCP%20Навч.%20посіб.%20Коляда%2с%20Левченко%20%281%29.pdf>
12. Кубіцький С.О. Технології соціально-педагогічної роботи в зарубіжних країнах: Навч. посіб. 3-тє вид. доп. і перероб. К.: Міленіум, 2015. 300 с. URL: https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/03/Кубіцький_Посібник_ТСІРВ3К_2015.pdf
13. Купенко О.В. Соціальна робота: від теорії до практики: навч. посіб. Суми: СумДУ, 2020. 192 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/79799>.
14. Міжнародна федерація соціальних працівників, Міжнародна асоціація шкіл соціальної роботи (2014). Глобальне визначення соціальної роботи. Global Definition of Social Work / IFSW, IASSW. 2014. URL: <https://www.ifsw.org/what-issocial-work/global-definition-of-social-work/>

15. Москаленко В.В. Соціалізація особистості : монографія. К.: Фенікс. 2013. 540 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/5319/1/Соціалізація_особистості.pdf
16. Олексюк Н. Моделювання процесу надання соціальних послуг у територіальній громаді як запорука ефективності професійної діяльності фахівця із соціальної роботи. / Соціальна робота і соціальна освіта в умовах сьогодення: проблеми та перспективи розвитку: колективна монографія. За ред. О. Сороки, Г. Лещук. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2023. С.127–157. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/30895/1/5_Oleksyk.pdf
17. Олексюк Н. Соціально-педагогічна робота з сім'ями військовослужбовців в умовах реформування Збройних Сил України монографія. Київ: Видавничий дім «Слово», 2011. 304 с.
18. Олексюк Н. Теоретичні засади соціального супроводу учасників бойових дій (ветеранів війни) та демобілізованих осіб в об'єднаній територіальній громаді. Соціальна робота: виклики сьогодення : збірник наукових праць за матеріалами XII Міжнародної науково-практичної конференції (25-26 травня 2023 р.). Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2023. 191 с. С. 122-125. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/29960/1/37_Oleksuk.pdf
19. Семигіна, Т., Столярик, О. (2024). Розвиток сильних сторін клієнтів соціальної роботи: Посібник. Таллінн: Teadmus. 257 с. URL: https://www.researchgate.net/publication/377902391ROZVITOK_SILNIH_STORIN_KLIENTIV_SOCIALNOI_ROBOTI
20. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с. URL: https://www.researchgate.net/profile/Tetyana-Semigina/publication/342003632Sucasna_socialna_robota/links/5eddf6ae299bf1d20bd86768/Sucasna-socialna-robota.pdf
21. Система соціального захисту в Україні : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. О. О. Матрос ; [рец.: Рассказова О. І., Кучер Г. М., Кравченко О. О.]. Умань : Візаві, 2021. 174 с. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/13916/1/Матрос%20О.О.%20Посібник%20Система%20соціального%20захисту%20в%20Україні.pdf>
22. Соціальна робота із вразливими сім'ями та дітьми: посібник у 2-х ч.: Ч.1: Сучасні орієнтири та ключові технології / З.П. Кияниця, Ж.В. Петрочко. К.: ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 256 с. URL: http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1513689_511.pdf
23. Соціальна робота із вразливими сім'ями та дітьми: посібник у 2-х ч.: Ч.2: Ознаки вразливості та специфіка підтримки сім'ї і дитини / за заг. ред. Т.В.Журавель, З.П.Кияниці. К.:ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 352 с. URL: http://www.p4ec.org.ua/upload/education/library/1513689_573.pdf
24. Соціальна робота з різними групами клієнтів : навчальний посібник / [уклад. : Т.Д. Кочуей, О. М. Бойко]. Умань : ФОП Жовтий О.В., 2016. 278. URL: https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/4908/1/SRPGK_DOIKO_KOCHUDEI.PDF
25. Соціальна робота на підприємстві : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад.: Л. А. Моргай ; 31 [рец.: Коляда Н. М., Рассказова О. І., Кучер Г. М.]. Умань : Візаві, 2021. 221 с. URL:

<https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/13510/1/посібник%20Моргай%20Л..pdf>

26. Соціальна робота: реалії та виклики часу: навчально-методичний посібник. Слов'янськ: Вид-во Б. І. Маторіна, 2021. 219 с. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/34954/Sotsialna%20Robota%20Realii%20Ta%20Vykyky%20Chasu.pdf?sequence=1>

27. Соціально-педагогічна робота з проблемними сім'ями: посібник / Капська А.Й., Олексюк Н.С., Калаур С.М., Фалинська З.З. Тернопіль: Астон, 2010. 304 с.

28. Сучасні теорії соціальної роботи: Антологія [упор.Т.Семигіна]. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2021. 160 с. URL: https://www.academia.edu/45805463/СУЧАСНІ_ТЕОРІЇ_СОЦІАЛЬНОЇ_РОБОТИ

29. Теорія та історія соціальної роботи : навч. посіб. / уклад. О. Матрос ; МОН України, Уман. держ. пед. ун-т ім. П. Тичини. Умань : Візаві, 2020. 244 с. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/7587/1/історія%20соціальної%20роботи.pdf>

30. Теслюк В. М. Технології соціально-педагогічної діяльності: Навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2018. 360 с. URL: <https://lira-k.com.ua/files/contents/12424.pdf>

31. Технології соціальної роботи за місцем проживання: навч. посібник / укладачі Іващенко К. В., Коцур І. В. Умань : ФОП Жовтий О.О., 2015. 101 с. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/6789/4895/3/Tekhnolohiyi%20sotsial%27noyi%20roboty%20za%20mistsem%20prozhyvannya%202016.pdf>

32. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду: навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. О. Полянничко, А. В. Кирилюк. Суми : ФОП Цьома, 2020. 336 с. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/bbcd1b45-6839-4f5c-8e15-285c7fb88914/content>

33. Тимошенко Н. Є. Вступ до спеціальності: соціальна робота. Модуль 2 : навч. посіб. К. : Київ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2014. 264 с. URL: [https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/4768/1/Тимошенко_Модуль2_Соцпраота_%20\(1\).pdf](https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/4768/1/Тимошенко_Модуль2_Соцпраота_%20(1).pdf)

34. Утвенко В. В. Система соціального забезпечення та соціальної підтримки: навч. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 248 с. URL: https://maup.com.ua/assets/files/lib/book/syst_soc_zab.pdf

35. Харламов М.І. Соціальна робота: Курс лекцій. Х.: НУЦЗУ, 2013. 96 с. URL: <http://reposit.sc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/5072/1/Соціальна%20робота%20Курс%20лекцій%20.pdf>